U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: nezletilý **U. N. K.**, zastoupeného zákonným zástupcem N. K., dále zastoupeného JUDr. Pavlem Ramešem, advokátem se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 4, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2012, č. j. OAM-116/LE-LE05-P10-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2013, č. j. 4 Az 7/2012 – 55,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta JUDr. Pavla Rameše **se určuje** částkou 4.114 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 12. 5. 2010 podala paní A. G., jako zákonná zástupkyně žalobce, jeho jménem žádost o udělení mezinárodní ochrany. V záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalovaný rozhodl, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že zákonná zástupkyně žalobce odvozuje důvody, pro něž jeho jménem žádá o udělení azylu, od důvodů, pro které ona sama a jeho otec žádali o udělení mezinárodní ochrany. Dále vyjádřila obavu, že žalobci hrozí v případě návratu do Kyrgyzstánu odloučení od rodiny. Tyto úvahy označil správní orgán za spekulativní a poukázal na to, že v případě rodičů žalobce nebyla shledána existence důvodů k udělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Samotnou skutečnost, že

se žalobce narodil na území ČR a v Kyrgyzstánu tak nikdy nepobýval, žalovaný nepovažoval za dostatečný důvod k udělení humanitárního azylu. Odkázal přitom na možnost upravit pobyt žalobce na území ČR postupem podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), tak jako to učinila matka žalobce ve svém případě a v případě svého druhého nezletilého syna. Dále se žalovaný podrobně věnoval aktuální situaci v Kyrgyzstánu, který v roce 2010 zasáhla vlna násilností a nepokojů v souvislosti se svržením prezidenta Kurmanbeka Bakijeva. Konstatoval, že v mezidobí došlo ke stabilizaci situace v zemi, byť nelze vyloučit výskyt lokálních konfliktů, zejména na jihu země. Dle žalovaného nicméně nelze automaticky, bez přihlédnutí ke konkrétním aspektům daného případu, udělit mezinárodní ochranu všem osobám pocházejícím ze země s nižším nebo žádným stupněm demokracie či z oblastí zmítaných ekonomickými a politickými problémy. K obavám z návratu žalobce do země původu jeho rodičů z důvodu trestního stíhání jeho dědečka (na které matka žalobce ve správním řízení rovněž poukazovala) žalovaný uvedl, že se jedná o kauzu z roku 2008, u níž nelze dovodit jakýkoli protiprávní či nepřiměřený nátlak či postup vůči dědečkovi žalobce. Ve vztahu k osobě žalobce považoval žalovaný kauzu za nevýznamnou a neshledal tak, že by mu v souvislosti s ní hrozilo v Kyrgyzstánu nebezpečí vážné újmy.

[3] Městský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl v záhlaví specifikovaným rozsudkem. Žalobce (dále též „stěžovatel") podal proti rozsudku městského soudu blanketní kasační stížnost, v níž požádal o ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 15. 3. 2013 ustanovil stěžovateli zástupce, který následně kasační stížnost doplnil o důvody, pro něž stěžovatel napadá rozsudek městského soudu.

[4] Dále lze uvést, že o udělení mezinárodní ochrany (respektive azylu) v ČR v minulosti neúspěšně žádali rovněž rodiče žalobce. Správní rozhodnutí ve věci matčiny žádosti vydal žalovaný dne 21. 2. 2007, žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Městský soud v Praze a následnou kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 7. 10. 2011, č. j. 1 Azs 16/2011 – 208 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na stránkách www.nssoud.cz). Správní rozhodnutí ve věci žádosti žalobcova otce vydal žalovaný nejprve dne 6. 4. 2007, následnou žalobu zamítl Krajský soud v Hradci Králové a navazující kasační stížnost odmítl Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost usnesením ze dne 29. 10. 2008, č. j. 1 Azs 67/2008 – 112. Otec žalobce o udělení mezinárodní ochrany požádal opětovně dne 3. 2. 2011, ani v tomto případě mu žalovaný nevyhověl, a to rozhodnutím ze dne 25. 4. 2012. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl městský soud rozsudkem ze dne 8. 1. 2013, který otec žalobce napadl kasační stížností, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 14. 5. 2013, č. j. 1 Azs 5/2013 – 41.

II. Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku, argumentace obsažené v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku poukázal na správní a následná soudní rozhodnutí ve věcech žádostí o udělení mezinárodní ochrany podaných rodiči žalobce (viz bod [4] výše). Konstatoval, že prosté opakování týchž důvodů v žalobě jako u

rodinných příslušníků žalobce nemůže vést k jiným závěrům, než ke kterým žalovaný a soudy dospěly u otce a matky žalobce. Nedůvodnými shledal také námitky žalobce, podle nichž rozhodnutí žalovaného zasahuje do práv garantovaných článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (tj. do jeho práva na rodinný život) a Úmluvou o právech dítěte z roku 1989. Podle soudu neudělení mezinárodní ochrany žalobci není pro jeho rodinu samo o sobě překážkou k uspořádání společného soužití na území ČR. Neshledal však ani existenci překážky k jejich případnému společnému návratu do země původu žalobcových rodičů, neboť jsou všichni shodné státní příslušnosti.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítl, že v řízení bylo prokázáno, že má důvodný strach z ohrožení svého života, neboť jeho dědeček byl politicky exponovanou osobou a jako takový byl propuštěn a následně obviněn z krádeže koní. Situace v Kyrgyzstánu je přitom značně nestabilní a lze předpokládat, že aktivity jeho dědečka zde budou stěžovatelovi přičítány a že bude vystaven pronásledování ze strany orgánů veřejné moci. Ke své osobní a rodinné situaci stěžovatel poukázal na obsah svých předchozích podání, z nichž je zřejmé, že jeho matka spolu s jeho bratrem pobývá v České republice na základě povolení k trvalému pobytu.

[7] Dále stěžovatel namítl, že soud ani žalovaný se nezabývali faktickou vynutitelností práva a jeho ochrany v Kyrgyzstánu, která je zcela neefektivní a nesrovnatelná se situací ve státech západní Evropy. Soud v tomto směru v podstatě jen odkázal na zjištění žalovaného, ačkoliv se žalovaný v původním řízení těmito skutečnostmi nezabýval dostatečně. Vzhledem k tomu, že správní orgán i soud posoudily strach plynoucí z tohoto ohrožení jako azylově irelevantní, aniž se zabývaly faktickým fungováním mocenských struktur v Kyrgyzstánu, zejména pokud jde o akty násilí a jejich tolerování, jsou obě rozhodnutí (tj. jak žalovaného, tak soudu), nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelova argumentace opírající se především o nedostatečné posouzení jeho případu z hlediska dostupnosti efektivní ochrany před jím tvrzeným pronásledováním se rozchází se skutečnostmi uváděnými v žalobě. V tomto bodě je tedy kasační stížnost nepřípustná. Navíc tvrzení stěžovatele, že byl v Kyrgyzstánu ohrožen na zdraví a životě a stát jeho ohrožení toleroval, odporuje realitě již jen proto, že stěžovatel se narodil v České republice a po celý svůj život se zdržoval na jejím území. Tvrzené obavy stěžovatele se tak zjevně odvíjejí od skutečností, kterých se obává otec stěžovatele. Politickou angažovaností stěžovatelova otce a děda se žalovaný v napadeném správním rozhodnutí zabýval odpovídající měrou. Byl to však stěžovatelův otec, kdo správnímu orgánu v řízení o jeho druhé žádosti o mezinárodní ochranu poskytoval obsahem nesourodé informace, které mohl bez překážek uvést již v rámci správního řízení o jeho první žádosti. Žalovaný tak v řízení o druhé žádosti otce stěžovatele dospěl k závěru o nevěrohodnosti jeho výpovědi v otázkách spojených s jeho stranickou příslušností. Žalovaný dostatečně posoudil také stěžovatelem tvrzené obavy týkající se jeho děda a zohlednil aktuální situaci v Kyrgyzstánu. Adekvátně se žalovaný zabýval rovněž rodinnými vazbami stěžovatele. Nepominul průběh správních řízení o žádostech o mezinárodní ochranu, které podali zbylí členové jeho rodiny, ani následně udělené povolení k trvalému pobytu jeho bratrovi a matce. Tuto skutečnost zohlednil ve vztahu k možnosti udělení mezinárodní ochrany stěžovateli a odkázal jej na možnost úpravy pobytu dle zákona o pobytu cizinců.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[10] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyslovil, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu, nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu a nárok na udělení azylu vzniká zejména z důvodů vypočtených v § 12 zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 – 49). Právo azylu není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod uznávaných v mezinárodním i vnitrostátním kontextu. Institut azylu je aplikovatelný pouze v omezeném rozsahu pro pronásledování z uznaných důvodů. Chráněna je pouze nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené (srov. rozsudek ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 – 46). Nejvyšší správní soud se zabýval i problematikou doplňkové ochrany a výkladem pojmu vážná újma (v obecné rovině srov. zejm. rozsudek ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 – 78). Dále lze připomenout rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 11. 2005, č. j. 5 Azs 114/2005 – 51, dle kterého je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu, tak jak jsou upraveny např. v zákoně o pobytu cizinců.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že azyl by mu měl být udělen s ohledem na údajné pronásledování jeho děda. Argumentoval přitom zejména tím, že ani žalovaný, ani městský soud v této souvislosti neposuzovali, zda se lze v Kyrgyzstánu fakticky domoci ochrany svých práv. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že z jeho judikatury sice plyne povinnost při aplikaci zákona o azylu vykládat pojem „selhání vnitrostátní ochrany" v souladu se směrnicí Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice"). Podle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice se pak má „*zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup*" (blíže viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101). Stěžovatel však v řízení před městským soudem neuplatnil žádnou námitku týkající se nedostatečné faktické vynutitelnosti práva v Kyrgyzstánu. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. přitom není přípustná kasační stížnost, která se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Dle

judikatury zdejšího soudu sice představuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí správního orgánu vadu, k níž by měl krajský soud za určitých okolností přihlédnout z úřední povinnosti. Rozhodnutí žalovaného však není ve vztahu k této otázce nepřezkoumatelné. Žalovaný se na str. 7-8 svého rozhodnutí zabýval tvrzeními stěžovatele týkajícími se údajné politické perzekuce jeho děda v Kyrgyzstánu, přičemž konstatoval, že z vyjádření zákonné zástupkyně stěžovatele plyne, že prarodič stěžovatele byl v minulosti schopen hájit svá práva soudní cestou. Navíc se jedná o kauzu z roku 2008, kterou lze ve vztahu k osobě stěžovatele považovat za nevýznamnou. Jestliže měl stěžovatel za to, že žalovaný tuto otázku posoudil nesprávně, měl jeho závěry zpochybnit již v řízení před městským soudem, ne až v kasační stížnosti.

[12] Nejvyšší správní soud dále považuje za vhodné poukázat na to, že důvody, pro něž se stěžovatel domáhá udělení azylu, byly žalovaným posuzovány rovněž v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané otcem stěžovatele dne 3. 2. 2011. Žalovaný v tomto řízení shledal tvrzení uváděná zmiňovaným žadatelem jako nevěrohodná (pro rozpory s informacemi, které sdělil správnímu orgánu v řízení o jeho předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany) a jeho žádost o mezinárodní ochranu označil za účelovou, podanou v situaci, kdy mu nebylo na území ČR prodlouženo výjezdní vízum. Žalovaný tak žádosti otce stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany nevyhověl, žalobu proti předmětnému rozhodnutí zamítl městský soud a následnou kasační stížnost (podanou otcem stěžovatele) odmítl Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost usnesením ze dne 14. 5. 2013, č. j. 1 Azs 5/2013 – 41.

[13] Další námitka, kterou stěžovatel poukázal na svou „rodinnou situaci“, má zdejší soud zřejmě dovést k závěru, že jeho vycestování z České republiky by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“); takový rozpor by pak měl představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Ve vztahu k této námitce lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, například na rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65. V nich se zdejší soud vyjádřil v tom smyslu, že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost jeho vycestování. Ovšem je třeba si uvědomit, že ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Žalovaný i městský soud se otázkou možného zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele ve svých rozhodnutích podrobně zabývali a neshledali, že by již samotným rozhodnutím o neudělení některé z forem mezinárodní ochrany došlo k zásahu do práv stěžovatele garantovaných čl. 8 Úmluvy. Stěžovatel v kasační stížnosti pouze obecně odkázal na skutečnosti, které v této souvislosti uváděl ve svých dřívějších podáních, neuvedl žádné konkrétní důvody, pro které považuje hodnocení dané otázky správním orgánem a městským soudem za nesprávné. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvodu se od hodnocení žalovaného a městského soudu odchýlit.

[14] Nutno dodat, že Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné pochybení městského soudu tak výrazné intenzity, o němž by bylo možno se důvodně domnívat, že zapříčinilo odlišnost rozhodnutí ve věci samé, a které by způsobilo přijatelnost kasační stížnosti.

[15] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[17] Žalobci byl ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny advokáta byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající převzetí a přípravě zastoupení, a jako náhrada hotových výdajů, tedy ve výši 3.100 Kč a 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 3.400 Kč. Soud neshledal důvody k přiznání odměny za doplnění kasační stížnosti učiněné advokátem stěžovatele dne 16. 4. 2013. Nejvyšší správní soud ustanovil téhož advokáta zástupcem otce stěžovatele v řízení vedeném pod sp. zn. 1 Azs 5/2013. Doplnění kasačních stížností v těchto řízeních jsou obsahově v podstatě shodná, navzdory určitým rozdílům, které jednotlivé případy vykazují (například žalobce v nynější věci se narodil v České republice a po celý svůj život se zdržoval na jejím území, a tak zjevně nedává smysl argumentace obsažená v doplnění kasační stížnosti, podle níž byl v Kyrgyzstánu ohrožen na zdraví a životě a stát jeho ohrožení toleroval). V řízení vedeném pod sp. zn. 1 Azs 5/2013 Nejvyšší správní soud danému advokátovi odměnu za doplnění kasační stížnosti přiznal, pokud by tak učinil i v nynějším řízení, jednalo by se *de facto* o druhé přiznání odměny za tentýž úkon. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 714 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 4.114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu